

Розділ 5. Публічне управління та адміністрування

УДК 364.46:691.001.5

DOI: 10.31732/2663-2209-2020-57-73-84

НАПРЯМИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

Кононова О.Є.

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та маркетингу, здобувач кафедри менеджменту, управління проектами і логістики, ДВНЗ “Придніпровська державна академія будівництва та архітектури”, м. Дніпро, вул. Чернишевського, 24-а, 1930, Україна, тел.: (056)-745-23-72, e-mail.: oleksandrakononova@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7215-8574>

THE ASPECTS OF STATE SUPPORT FOR DEVELOPMENT STRATEGIES OF THE CONSTRUCTION INDUSTRY

Kononova O.

PhD (Economics), associate professor, associate professor of finance, accounting and marketing department, Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture, Dnipro, st. Chernyshevskoho, 24-a, 1930, Ukraine, tel.: (056)-745-23-72, e-mail.: oleksandrakononova@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7215-8574>

Анотація. Система державної підтримки проектів будівництва повинна забезпечувати органічний зв'язок економічних, екологічних інтересів учасників на всіх стадіях їх створення, реалізації та впровадження, починаючи від проектування, фінансування, кредитування, продажу та здавання об'єктів. Державна підтримка передбачає застосування цільових заходів сприяння ефективності стратегій розвитку суб'єктів галузі, вирішення певних проблем, виявлених відповідно до сучасних реалій функціонування зазначеної сфери та досліджуваних підприємницьких структур. Розвиток форм державної підтримки проектів будівництва сприяє росту рівня конкурентоспроможності функціонування суб'єктів будівельної галузі, що впливає на формування перспективи загального росту економіки держави. Метою статті є визначення основних напрямків державної підтримки стратегій розвитку будівельної галузі України, сформульованих на підставі оцінки проблем функціонування та потреб забезпечення певних стратегічних аспектів, встановлених за результатами дослідження. Для досягнення зазначеної мети дослідження будуть використані: метод системного підходу, який дозволить систематизувати основні напрямки відповідно до виокремлених вище проблем нормативно-правового регулювання та потреб впровадження стратегій розвитку; метод вивчення документів (соціологічний метод), який застосовується для встановлення проблем нормативно-правового регулювання зазначеної проблематики; метод прогнозування, за допомогою якого визначаються варіанти (можливості) удосконалення стратегічного розвитку суб'єктів будівельної галузі України, які можуть бути забезпечені за результатами впровадження пропозицій та напрямків оптимізації тощо. Важливим напрямком державної підтримки реалізації успішного стратегічного управління в будівельній галузі виступає вирішення проблем нормативно-правового-забезпечення зазначеної сфери. В процесі дослідження, присвяченого даній проблематиці виокремлено основні проблеми нормативно-правового забезпечення в розрізі вказаного питання. Спробуємо сформулювати та обґрунтувати основні напрямки вирішення проблем та недоліків державного регулювання у вказаній сфері.

Ключові слова: стратегія, розвиток, підтримка, державна підтримка, нормативно-правове забезпечення, будівельна галузь, Україна.

Формул.: 0, рис.: 0, табл.: 5, бібл.: 5

Annotation. The state support system for construction projects must ensure that the economic, environmental interests of participants are organically linked at all stages of their creation and implementation, from the design, financing, crediting, sale and delivery of facilities. State support involves the implementation of targeted measures to promote the effectiveness of strategies for the industry subject's development, to solve certain problems identified in accordance with the current realities of the sector functioning and the studied business structures. The development of state support forms for construction projects contributes to the increase in the level of competitiveness of the construction industry subjects, which influences the formation of prospects for the overall growth of the state's

economy. The article identifies the main directions of state support for the development strategies of the construction industry of Ukraine, formulated on the basis of an assessment of the functioning problems and the need to provide certain strategic aspects established by the results of the study. In order to achieve this goal, the following will be used: a systematic approach that will help to systematize the main directions in accordance with the above-mentioned problems of regulatory regulation and the needs of implementing development strategies; the method of studying documents (sociological method), which is used to identify problems of regulatory regulation of these problems; forecasting method, which identifies options (opportunities) for improving the strategic development of the Ukrainian construction industry entities that can be secured by the results of implementing proposals and directing optimization as well. An important area of state support for the implementation of successful strategic management in the construction industry is the solution of the problems of regulatory and legal support of this area. In the course of the research devoted to these issues, the main problems of regulatory support were identified in the context of the mentioned issue. This article attempts to formulate and justify the main directions of solving problems and shortcomings of state regulation in the specified field.

Key words: strategy, development, support, state support, legal support, construction industry, Ukraine.
Formulas: 0; fig.: 0; tabl.: 5, bibl.: 5

Постановка проблеми. Державна підтримка передбачає застосування цільових заходів сприяння ефективності стратегій розвитку суб'єктів галузі, вирішення певних проблем, виявлених відповідно до сучасних реалій функціонування зазначеної сфері та досліджуваних підприємницьких структур. Розвиток форм державної підтримки проектів будівництва сприяє росту рівня конкурентоспроможності функціонування суб'єктів будівельної галузі, що впливає на формування перспективи загального росту економіки держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями стратегічного управління загалом займалися чимало вітчизняних і зарубіжних науковців, зокрема В.І. Анін, А.М. Асаул, В.Я. Проценко, Н.М. Цепенюк, Б.П. Федішин. Проблемам стратегічного розвитку будівельного комплексу приділено увагу в роботах таких вчених, як, зокрема, Н.І. Верхоглядова, Н.І. Демчук, В.І.Кандєєва, П.П. Микитюк, А.М.Стельмашук, В.В. Шкроміда.

Водночас чимало питань, пов'язаних з управлінням будівельною галуззю у системі стратегічного розвитку держави, залишаються недостатньо розглянутими.

Формулювання цілей статті. Метою статті є визначення основних напрямків державної підтримки стратегій розвитку будівельної галузі України, сформульованих на підставі оцінки проблем функціонування та потреб забезпечення певних стратегічних

аспектів, встановлених за результатами дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для усунення проблеми невідповідності граничних норм акустичних впливів від здійснення будівельних робіт в межах існуючих житлових територій більшості категорій, наведених в у визначенні Мінрегіону [1] та МОЗу [2], для нівелювання корупційних, інвестиційних ризиків в будівельній галузі України пропонується внести зміни в положення нормативно-правових актів. А саме, зважаючи на об'єктивність підходу МОЗ [2] щодо класифікації та оцінки впливу на види територій, пропонується прийняти у якості граничних норм та, які визначені цієї інституцією стосовно аналогічних видів територій, на які здійснюються акустичні впливи від здійснення будівельних робіт в рамках підходу Мінрегіону [1].

Стосовно тих територій, які існують в рамках існуючої інфраструктури та на які не вказано в положеннях за вказаним напрямком МОЗ [2], пропонується прийняти норми, встановлені Мінрегіоном [1].

Відповідно, граничні норми акустичних впливів від здійснення будівельних робіт (реконструкції, будівельні роботи) в межах існуючих житлових територій, передбачені оптимізаційними рекомендаціями до вимог Державних будівельних норм ДБН В.1.1-31:2013, затверджених Мінрегіоном в ДБН в 2013 р., Наказом Міністерства охорони здоров'я України № 463 від 22.02.2019 р. можуть мати наступний зміст (табл. 1).

Таблиця 1

Граничні норми акустичних впливів від здійснення будівельних робіт (реконструкції, будівельні роботи) в межах існуючих житлових територій, передбачені оптимізаційними рекомендаціями до вимог Державних будівельних норм ДБН В.1.1-31:2013, затверджених Мінрегіоном в ДБН в 2013 р., Наказом Міністерства охорони здоров'я України № 463 від 22.02.2019 р.

№ п/п	Види територій, на які здійснюються акустичні впливи від здійснення будівельних робіт (реконструкції, будівельні роботи)	Граничні норми акустичних впливів від здійснення будівельних робіт (реконструкції, будівельні роботи), визначені нормативними вимогами, дБА	
		Встановлені в денний час доби	Встановлені в нічний час доби
1	Граничні норми акустичних впливів від здійснення будівельних робіт (реконструкції, будівельні роботи) в межах існуючих житлових територій (територій житлових забудов)		
1.1	В межах територій житлових приміщень інших спеціалізованих категорій: пансіонати; будинки відпочинку; будинки-інтернати для інвалідів, людей похилого віку	60 дБА	50 дБА
1.2	В межах територій житлових приміщень інших спеціалізованих категорій: спальні приміщення в закладах: шкіл-інтернатів; дитячих дошкільних закладів	60 дБА	50 дБА
1.3	В межах територій житлових приміщень квартир населення	60 дБА	50 дБА
1.4	В межах територій житлових кімнат, розміщених в гуртожитках	60 дБА	50 дБА
1.5	В межах житлового номерного фонду готелів	60 дБА	50 дБА
1.5.1	категорії 4, 5-ї зірок	60 дБА	50 дБА
1.5.2	категорії 4, 5-ї зірок	60 дБА	50 дБА
1.5.3	категорії готелів нижче 3-х зірок	60 дБА	50 дБА
2	В межах територій, що прилягають до будинків житлового фонду, які мають підвищений рівень комфортності, котеджних будинків	50 дБА	40 дБА
3	В межах територій, які напряму прилягають до будинків житлового фонду, будівель інших спеціалізованих категорій (амбулаторії, поліклініки, пансіонати, будинки відпочинку, дитячі дошкільні заклади, будинки-інтернати для інвалідів, людей похилого віку, школи, інші навчальні заклади, музеї, храми, бібліотеки)	55 дБА	45 дБА
4	В межах територій майданчиків відпочинку на територіях груп будинків житлового фонду (комплексів), житлових мікрорайонів, котеджних будинків, будівель інших спеціалізованих категорій (дитячі дошкільні заклади, будинки-інтернати для інвалідів, людей похилого віку, школи, інші навчальні заклади різних форм власності)	45 дБА	45 дБА
5	В межах інших будівель та приміщень інших спеціалізованих категорій	від 35 до 55 дБА	від 35 до 55 дБА

Джерело: складено автором

Представлені вимоги граничних норм в положеннях авторської пропозиції передбачають наступні зміни:

1) По-перше, зміну граничних норм акустичних впливів від здійснення будівельних робіт (реконструкції, будівельні роботи) в межах існуючих житлових територій згідно положень оптимізаційних змін до вимог Державних будівельних норм ДБН В.1.1-31:2013, затверджених Мінрегіоном в ДБН в 2013 р. за всіма видами територій житлових забудов. Зокрема, дані вимог запропоновано привести до норм за цим видом територій, визначених положеннями Наказу Міністерства охорони здоров'я України № 463 від 22.02.2019 р. [2]. Згідно із представленими змінами нормативно-правого регулювання передбачено:

- збільшення даних норм від 35-40 дБА в денний час доби до 60 дБА, від 30 дБА в нічний час доби до 50дБА (табл. 2).

2) По-друге, зміну граничних норм акустичних впливів від здійснення будівельних робіт (реконструкції, будівельні роботи) в межах існуючих житлових територій згідно положень оптимізаційних змін до вимог Державних будівельних норм ДБН В.1.1-31:2013, затверджених Мінрегіоном в ДБН в 2013 р. за всіма видами територій, які прилягають до певних видів будівель. А саме, дані вимог запропоновано привести до норм за цим видом територій, визначених положеннями Наказу Міністерства охорони здоров'я України № 463 від 22.02.2019 р. [2]. Відповідно до представлених змін нормативно-правого регулювання передбачено:

- скорочення даних норм від 55 дБА в денний час доби до 50 дБА, від 45 дБА в нічний час доби до 50дБА щодо територій, що прилягають до будинків житлового фонду, які мають підвищений рівень комфортності, котеджних будинків (табл. 2).

В табл. 2 представлено основні зміни до положень Граничних норм акустичних впливів від здійснення будівельних робіт (реконструкції, будівельні роботи) в межах

існуючих житлових територій згідно положень оптимізаційних рекомендацій до вимог Державних будівельних норм ДБН В.1.1-31:2013, затверджених Мінрегіоном в ДБН в 2013 р.

3) По-третє, зміни до положень Граничних норм акустичних впливів від здійснення будівельних робіт (реконструкції, будівельні роботи) в межах існуючих житлових територій згідно положень оптимізаційних рекомендацій до вимог Наказу Міністерства охорони здоров'я України № 463 від 22.02.2019 р., які передбачають:

- доповнення вимог граничних норм акустичних впливів від здійснення будівельних робіт (реконструкції, будівельні роботи) в межах існуючих житлових територій (територій житлових забудов) нормами щодо всіх видів територій житлових забудов (табл. 3).

Вказані норми відповідають тим, які визначені в положеннях Державних будівельних норм ДБН В.1.1-31:2013, затверджених Мінрегіоном в ДБН в 2013 р. При цьому, їх значення відповідає значенню, встановленому Наказом Міністерства охорони здоров'я України № 463 від 22.02.2019 р. щодо територій житлових забудов.

4) По-четверте, зміни до положень Граничних норм акустичних впливів від здійснення будівельних робіт (реконструкції, будівельні роботи) в межах існуючих житлових територій згідно положень оптимізаційних рекомендацій до вимог Наказу Міністерства охорони здоров'я України № 463 від 22.02.2019 р., які передбачають:

- доповнення вимог граничних норм акустичних впливів від здійснення будівельних робіт (реконструкції, будівельні роботи) нормами щодо інших будівель та приміщень інших спеціалізованих категорій. Значення за цими територіями встановлені ті, які відповідають нормам, вказаним в положеннях Державних будівельних норм ДБН В.1.1-31:2013, затверджених Мінрегіоном в ДБН в 2013 р. (табл. 3).

Таблиця 2

Основні зміни до положень Граничних норм акустичних впливів від здійснення будівельних робіт (реконструкції, будівельні роботи) в межах існуючих житлових територій згідно положень оптимізаційних рекомендацій до вимог Державних будівельних норм ДБН В.1.1-31:2013, затверджених Мінрегіоном в ДБН в 2013 р.

№ п/п	Види територій, на які здійснюються акустичні впливи від здійснення будівельних робіт (реконструкції, будівельні роботи)	До оптимізаційних змін, дБА		Згідно оптимізаційних пропозицій, дБА		Зміни, +/-, дБА	
1	Граничні норми акустичних впливів від здійснення будівельних робіт (реконструкції, будівельні роботи) в межах існуючих житлових територій (територій житлових забудов)						
1.1	В межах територій житлових приміщень інших спеціалізованих категорій: пансіонати; будинки відпочинку; будинки-інтернати для інвалідів, людей похилого віку	40 дБА	30 дБА	60 дБА	50 дБА	+20 дБА	+20 дБА
1.2	В межах територій житлових приміщень інших спеціалізованих категорій: спальні приміщення в закладах: шкіл-інтернатів; дитячих дошкільних закладів	40 дБА	30 дБА	60 дБА	50 дБА	+20 дБА	+20 дБА
1.3	В межах територій житлових приміщень квартир населення	40 дБА	30 дБА	60 дБА	50 дБА	+20 дБА	+20 дБА
1.4	В межах територій житлових кімнат, розміщених в гуртожитках	40 дБА	30 дБА	60 дБА	50 дБА	+20 дБА	+20 дБА
1.5	В межах житлового номерного фонду готелів	35 дБА	30 дБА	60 дБА	50 дБА	+25 дБА	+20 дБА
1.5.1	категорії 4, 5-ї зірок	40 дБА	30 дБА	60 дБА	50 дБА	+20 дБА	+20 дБА
1.5.2	категорії 4, 5-ї зірок	45 дБА	35 дБА	60 дБА	50 дБА	+15 дБА	+15 дБА
1.5.3	категорії готелів нижче 3-х зірок	55 дБА	45 дБА	60 дБА	50 дБА	+5 дБА	+5 дБА
2	В межах територій, що прилягають до будинків житлового фонду, які мають підвищений рівень комфортності, котеджних будинків	55 дБА	45 дБА	50 дБА	40 дБА	+5 дБА	+5 дБА
3	В межах територій, які напряму прилягають до будинків житлового фонду, будівель інших спеціалізованих категорій (амбулаторії, поліклініки, пансіонати, будинки відпочинку, дитячі дошкільні заклади, будинки-інтернати для інвалідів, людей похилого віку, школи, інші навчальні заклади, музеї, храми, бібліотеки)	55 дБА	55 дБА	55 дБА	45 дБА	-	-
4	В межах територій майданчиків відпочинку на територіях груп будинків житлового фонду (комплексів), житлових мікрорайонів, котеджних будинків, будівель інших спеціалізованих категорій (дитячі дошкільні заклади, будинки-інтернати для інвалідів, людей похилого віку, школи, інші навчальні заклади різних форм власності)	45 дБА	45 дБА	45 дБА	45 дБА	-	-
5	В межах інших будівель та приміщень інших спеціалізованих категорій	від 35 до 55 дБА	від 35 до 55 дБА	від 35 до 55 дБА	від 35 до 55 дБА	-	-

Джерело: складено автором

Основні зміни до положень Граничних норм акустичних впливів від здійснення будівельних робіт (реконструкції, будівельні роботи) в межах існуючих житлових територій згідно положень оптимізаційних рекомендацій до вимог Наказу Міністерства охорони здоров'я України № 463 від 22.02.2019 р.

№ п/п	Види територій, на які здійснюються акустичні впливи від здійснення будівельних робіт (реконструкції, будівельні роботи)	До оптимізаційних змін, дБА		Згідно оптимізаційних пропозицій, дБА		Зміни, +/-, дБА	
1	Граничні норми акустичних впливів від здійснення будівельних робіт (реконструкції, будівельні роботи) в межах існуючих житлових територій						
1.1	В межах територій житлових приміщень інших спеціалізованих категорій: пансіонати; будинки відпочинку; будинки-інтернати для інвалідів, людей похилого віку	60 дБА	50 дБА	60 дБА	50 дБА	-	-
1.2	В межах територій житлових приміщень інших спеціалізованих категорій: спальні приміщення в закладах: шкіл-інтернатів; дитячих дошкільних закладів	-	-	60 дБА	50 дБА	+60 дБА	+50 дБА
1.3	В межах територій житлових приміщень квартир населення	-	-	60 дБА	50 дБА	+60 дБА	+50 дБА
1.4	В межах територій житлових кімнат, розміщених в гуртожитках	-	-	60 дБА	50 дБА	+60 дБА	+50 дБА
1.5	В межах житлового номерного фонду готелів	-	-	60 дБА	50 дБА	+60 дБА	+50 дБА
1.5.1	категорії 4, 5-ї зірок	-	-	60 дБА	50 дБА	+60 дБА	+50 дБА
1.5.2	категорії 4, 5-ї зірок	-	-	60 дБА	50 дБА	+60 дБА	+50 дБА
1.5.3	категорії готелів нижче 3-х зірок	-	-	60 дБА	50 дБА	+60 дБА	+50 дБА
2	В межах територій, що прилягають до будинків житлового фонду, які мають підвищений рівень комфортності, котеджних будинків	50 дБА	40 дБА	50 дБА	40 дБА	-	-
3	В межах територій, які напряму прилягають до будинків житлового фонду, будівель інших спеціалізованих категорій (амбулаторії, поліклініки, пансіонати, будинки відпочинку, дитячі дошкільні заклади, будинки-інтернати для інвалідів, людей похилого віку, школи, інші навчальні заклади, музеї, храми, бібліотеки)	55 дБА	45 дБА	55 дБА	45 дБА	-	-
4	В межах територій майданчиків відпочинку на територіях груп будинків житлового фонду (комплексів), житлових мікрорайонів, котеджних будинків, будівель інших спеціалізованих категорій (дитячі дошкільні заклади, будинки-інтернати для інвалідів, людей похилого віку, школи, інші навчальні заклади різних форм власності)	45 дБА	45 дБА	45 дБА	45 дБА	-	-
5	В межах інших будівель та приміщень інших спеціалізованих категорій	-	-	від 35 до 55 дБА	від 35 до 55 дБА	+35-55 дБА	+35-55 дБА

Джерело: складено автором

В табл. 3 наведено основні зміни до положень Граничних норм акустичних впливів від здійснення будівельних робіт (реконструкції, будівельні роботи) в межах існуючих житлових територій згідно положень оптимізаційних рекомендацій до вимог Наказу Міністерства охорони здоров'я України № 463 від 22.02.2019 р.

У разі приведення положень нормативно-правової бази України за вказаним напрямком, на наш погляд, будуть усунуті проблеми, які виникають на стадії оцінки впливу будівельного проекту на довкілля, коли можуть передбачати використання різних підходів аналізу рівня акустичного впливу стосовно певних територій.

Зазначений оптимізаційний захід дасть змогу усунути корупційну, інвестиційну складову ризиків при реалізації проектів.

Відповідно, може бути забезпечено підвищення прозорості ринку будівництва в Україні, суб'єкти будівельної галузі держави, інвестори та їх гаранті, покупці (інвестори) матимуть можливість отримати більший рівень гарантування відсутності непрогнозованих проблем при оцінці впливу проекту на довкілля.

Оскільки оцінка впливу на довкілля стосується великих проектів (крупні житлові, житлово-розважальні, торговельні комплекси), вказана оптимізація більшою мірою стосується покращення на позитивний стратегічний розвиток великих підприємницьких структур будівельної галузі України.

Актуальним напрямком державної підтримки реалізації ефективного стратегічного управління в будівельній галузі може бути вирішення проблем забезпечення певних потреб та ініціатив з боку держави стосовно впровадження розроблених інноваційно орієнтованих стратегій розвитку суб'єктів досліджуваної сфери.

Необхідно визначити та обґрунтувати напрямки вирішення проблем адаптації

стратегії створення та впровадження енергоефективних технологій та обладнання щодо самостійного контролю теплопостачання на рівні споживачів в Україні.

По-перше, є необхідність усунення проблеми нормативно-правового забезпечення щодо регулювання процедури відключення споживачів від послуг гарячого водопостачання, централізованого опалення в Україні. Нормативно-правове забезпечення відключення споживачів від послуг гарячого водопостачання, централізованого опалення в Україні складається з положень:

- Порядку відключення споживачів від систем централізованого опалення та постачання гарячої води, затвердженого Наказом Мінрегіон № 169 [5];

- Закону України «Про житлово-комунальні послуги» від 01.05.2019 р. [3].

Для усунення зазначеної проблеми пропонується розробити додаток 4, 5 до Порядку відключення споживачів від систем централізованого опалення та постачання гарячої води, затвердженого Наказом Мінрегіон № 169 [5].

При цьому посилання на вказану процедуру пропонується викласти в такій редакції та подати додатково в п. 1 розділ I «Загальні положення», а саме: «... Процедура відключення споживачів від систем централізованого опалення та постачання гарячої води визначена в положеннях додатку 4, 5.».

В табл. 4 наведено процедуру відключення власників (співвласників) будівель, у тому числі житлових будинків від систем постачання гарячої води і централізованого опалення, визначену відповідно до положень Порядку відключення споживачів від систем централізованого опалення та постачання гарячої води, затвердженого Наказом Мінрегіон № 169 [5].

Процедура відключення власників (співвласників) будівель, у тому числі житлових будинків від систем постачання гарячої води і централізованого опалення, визначену відповідно до положень Порядку відключення споживачів від систем централізованого опалення та постачання гарячої води, затвердженого Наказом Мінрегіон № 169

№ п/п	Етап, елемент	Характеристика
1	Прийняття рішення щодо відключення даної категорії	Суб'єкт прийняття: орган місцевого самоврядування
2	Підстава щодо здійснення відключення даної категорії	Письмова заява особи (осіб), рішення Комісії, яка виступає у якості консультативно-дорадчого відповідного органу
3	Можливість оскарження рішення щодо відключення даної категорії	Передбачена можливість здійснення судових оскаржень рішень стосовно відключення даної категорії
4	Форма письмової заяви щодо відключення даної категорії	Добровільна. Необхідне визначення: причини відключення; інформації стосовно встановлень в зазначеній будівлі автономних або індивідуальних систем постачання гарячої води і централізованого опалення. Додатково для будинків багатоквартирного типу: подання протоколу зборів власників (співвласників) щодо ухваленого рішення з визначеними уповноваженими особами
5	Процес розгляду заяви та документів з боку органу місцевого самоврядування та відповідної комісії	Розгляд на найближчому засіданні
6	Процес прийняття рішення щодо дозволу на відключення даної категорії з боку комісії	Викладення рішення у письмовій та усній формі. У разі погодження звернення надаються рекомендації щодо оптимального варіанту встановлень в зазначеній будівлі автономних або індивідуальних систем постачання гарячої води і централізованого опалення
7	Строк передавання комісією прийнятого рішення до органу місцевого самоврядування та його копії заявнику	Впродовж 5 робочих днів з моменту прийняття такого рішення
8	Розробка з боку заявника (заявників) проекту відключення даної категорії, проекту автономних або індивідуальних систем постачання гарячої води і централізованого опалення	Проекти повинні відповідати чинним нормам законодавства України
9	Вибір суб'єкта-виконавця, який буде забезпечувати відключення даної категорії	Коло суб'єктів: оператори зовнішніх інженерних мереж; виконавці відповідних комунальних послуг; залучені ліцензовані суб'єкти господарювання
10	Процес відключення даної категорії	Здійснює суб'єкт-виконавець за присутності представника суб'єкта, який надає відповідну комунальну послугу (орган ЖКХ, інші служби (міські органи теплоенерго тощо) згідно з відповідним рішенням органу місцевого самоврядування
11	Період здійснення відключення даної категорії	Міжопалювальні періоди, не пізніше 01.09 поточного року
12	Витрати на здійснення відключення даної категорії	Суб'єкт витрат: власники (співвласники) будівель, у тому числі житлових будинків
13	Умови попередження представників відповідних комунальних послуг (органів ЖКХ, інших служб (міських органів теплоенерго тощо)	За 15 календарних днів до виконання відключення даної категорії. У разі, якщо представники відповідних комунальних послуг (органів ЖКХ, інших служб (міських органів теплоенерго тощо) не прибудуть для здійснення відключення даної категорії, вказане не виступає підставою перенесення робіт
14	Складання акту про здійснення відключення даної категорії	2 примірники: власникам (співвласникам) будівель, у тому числі житлових будинків; суб'єкту-виконавцю, який буде забезпечувати відключення даної категорії
15	Повідомлення щодо перегляду умов або розірвання договору щодо надання комунальних послуг	З боку представників відповідних комунальних послуг (органів ЖКХ, інших служб (міських органів теплоенерго тощо) власникам (співвласникам) будівель

Джерело: розроблено автором за матеріалами [5]

Вказаною процедурою визначено етапи, елементи, умови, суб'єктів, строки здійснення відключення даної категорії, а саме: суб'єкт прийняття рішення щодо відключення даної категорії; підставу щодо здійснення відключення даної категорії; можливість оскарження рішення щодо відключення даної категорії; форму письмової заяви щодо відключення даної категорії; характеристику процесу розгляду заяви та документів з боку органу місцевого самоврядування та відповідної комісії; характеристику процесу прийняття рішення щодо дозволу на відключення даної категорії з боку комісії; строк передавання комісією прийнятого рішення до органу місцевого самоврядування та його копії заявнику; умови розробки з боку заявника (заявників) проекту відключення даної категорії, проекту автономних або індивідуальних систем постачання гарячої води і централізованого опалення; умови вибору суб'єкта-виконавця, який буде забезпечувати відключення даної категорії; характеристику процесу відключення даної категорії; період здійснення відключення даної категорії; суб'єкт витрат на здійснення відключення даної категорії; умови попередження представників відповідних комунальних послуг (органів ЖКХ, інших служб (міських органів теплоенерго тощо); порядок складання акту про здійснення відключення даної категорії; порядок повідомлення щодо перегляду умов або розірвання договору щодо надання комунальних послуг.

В табл. 5 представлено процедуру відключення власників нежитлових приміщень та квартир багатоквартирних будинків від систем постачання гарячої води і централізованого опалення, визначену відповідно до положень Порядку відключення споживачів від систем централізованого опалення та постачання гарячої води, затвердженого Наказом Мінрегіон № 169 [5].

Зазначено процедурою визначено етапи, елементи, умови, суб'єктів, строки здійснення відключення даної категорії, а саме:

- умови набуття прав на відокремлення (відключення) даної категорії та автономних або індивідуальних систем постачання гарячої води і централізованого опалення;
- джерело інформації стосовно переліку багатоквартирних будинків, в яких не менше 50% нежитлових приміщень, квартир відключено (відокремлено) від систем постачання гарячої води і централізованого опалення;
- суб'єкт прийняття рішення щодо відключення даної категорії; підставу щодо здійснення відключення даної категорії;
- форму письмової заяви щодо відключення даної категорії; характеристику процесу розгляду заяви та документів з боку органу місцевого самоврядування та відповідної комісії;
- характеристику процесу прийняття рішення щодо дозволу на відключення даної категорії з боку комісії; строк передавання комісією прийнятого рішення до органу місцевого самоврядування та витягу з Протоколу рішення заявнику;
- порядок розробки з боку заявника (заявників) проекту відключення даної категорії, проекту автономних або індивідуальних систем постачання гарячої води і централізованого опалення;
- порядок вибору суб'єкта-виконавця, який буде забезпечувати відключення даної категорії; процес відключення даної категорії;
- порядок повідомлення виконавців відповідних комунальних послуг, від надання яких відмовляється заявник;
- порядок складання акту про здійснення відключення даної категорії;
- порядок повідомлення щодо перегляду умов або розірвання договору щодо надання комунальних послуг;
- можливість примусового відключення власників нежитлових приміщень та квартир від систем постачання гарячої води і централізованого опалення при відключенні від цих систем інших власників.

**Процедура відключення власників нежитлових приміщень та квартир багатоквартирних будинків від систем постачання гарячої води і централізованого опалення, визначену відповідно до положень Порядку відключення споживачів від систем централізованого опалення та постачання гарячої води, затвердженого
 Наказом Мінрегіон № 169**

№	Етап, елемент	Характеристика
1	Умови набуття прав на відокремлення (відключення) даної категорії та автономних або індивідуальних систем постачання гарячої води і централізованого опалення	Якщо здійснено відключення (відокремлення) у не менше 50% нежитлових приміщень, квартир багатоквартирного будинку
2	Джерело інформації стосовно переліку багатоквартирних будинків, в яких не менше 50% нежитлових приміщень, квартир відключено від систем постачання гарячої води і централізованого опалення	Офіційні веб-сайти відповідних органів місцевого самоврядування, виконавці, які надають комунальні послуги даної категорії
3	Прийняття рішення щодо відокремлення (відключення) даної категорії	Суб'єкт прийняття: орган місцевого самоврядування
4	Підстава щодо здійснення відключення даної категорії	Письмова заява особи (осіб), рішення Комісії, яка виступає у якості консультативно-дорадчого відповідного органу місцевого самоврядування
5	Форма письмової заяви щодо відключення даної категорії	Добровільна. Необхідне визначення: причин відключення; інформації стосовно встановлень в зазначеній будівлі автономних або індивідуальних систем постачання гарячої води.
6	Процес розгляду заяви та документів з боку органу місцевого самоврядування та відповідної комісії	Розгляд на найближчому засіданні
7	Процес прийняття рішення щодо дозволу на відключення даної категорії з боку комісії	Викладення рішення у письмовій формі (Протокол), витяг з якого надається заявникові. У разі погодження звернення надаються рекомендації щодо оптимального варіанту встановлень в зазначеному нежитловому приміщенні (квартирі) багатоквартирного будинку.
8	Строк передавання комісією прийнятого рішення до органу місцевого самоврядування та витягу з Протоколу рішення заявнику	Впродовж 10 робочих днів з моменту прийняття такого рішення
9	Розробка з боку заявника (заявників) проекту відключення даної категорії, проекту автономних або індивідуальних систем постачання гарячої води і централізованого опалення	Проекти повинні відповідати чинним нормам законодавства України
10	Період здійснення відключення даної категорії	Міжопаловальні періоди, не пізніше 01.10 поточного року
11	Витрати на здійснення відключення даної категорії	Суб'єкт витрат: заявник - власник (співвласники) будівель, у тому числі житлових будинків від систем постачання гарячої води і централізованого опалення
12	Вибір суб'єкта-виконавця, який буде забезпечувати відключення даної категорії	Коло суб'єктів: оператори зовнішніх інженерних мереж; виконавці відповідних комунальних послуг; залучені ліцензовані суб'єкти господарювання
13	Процес відключення даної категорії	Здійснює суб'єкт-виконавець згідно з відповідним рішенням органу місцевого самоврядування
14	Повідомлення виконавців відповідних комунальних послуг, від надання яких відмовляється заявник	З боку заявника у добровільній письмовій формі
15	Складання акту про здійснення відключення даної категорії	Примірники: заявнику; суб'єктам, які надавали відповідні комунальні послуги
16	Повідомлення щодо перегляду умов або розірвання договору щодо надання комунальних послуг	З боку представників відповідних комунальних послуг (органів ЖКХ, інших служб (міських органів теплоенерго тощо) власникам (співвласникам) будівель
17	Можливість примусового відключення власників нежитлових приміщень та квартир від систем постачання гарячої води і централізованого опалення при відключенні від цих систем інших власників	Відсутня

Джерело: розроблено автором за матеріалами [5]

На наш погляд, нормативно-правове забезпечення процедур відключення споживачів від послуг гарячого водопостачання, централізованого опалення в Україні для двох категорій споживачів прискорить розвиток ринку будівництва в сфері інженерної інфраструктури, суб'єкти будівельної галузі зможуть забезпечити стабільне зростання замовлень з боку різних категорій клієнтів. При цьому, наведені вище процедури дають змогу споживачам вільно орієнтуватись в порядку здійснення даної процедури, що усуває проблеми із строками, документальним, організаційним та технічним оформленням даного процесу.

По-друге, є потреба нормативно-правового регулювання визначення кола суб'єктів, які можуть виконувати відключення споживачів від послуг гарячого водопостачання, централізованого опалення в Україні. Ця проблема, в свою чергу, як було доведено вище, обумовлює проблему монополії, пов'язану з можливим невирішенням вказаного питання в перспективі. Зокрема, через невизначеність кола зазначених суб'єктів будуть використовуватись корупційні схеми, які передбачають рекомендування користуватись послугами тільки певних суб'єктів.

Для усунення зазначеної проблеми, на наш погляд, в Порядку відключення споживачів від систем централізованого опалення та постачання гарячої води, затвердженому Наказом Мінрегіон № 169 [5] можна запропонувати додати розділ IV «Коло суб'єктів, які можуть виконувати відключення (відокремлення) споживачів від послуг гарячого водопостачання, централізованого опалення в Україні». Зміст цього розділу може бути таким, зокрема:

«...До кола суб'єктів, які можуть виконувати відключення (відокремлення) споживачів від послуг гарячого водопостачання, централізованого опалення в Україні можуть відноситись суб'єкти господарської діяльності, що мають ліцензію на здійснення даного виду

робіт і їх виробничо-технічний стан, наявна система контролю якості роботи відповідає вимогам, визначеним положеннями Ліцензійних умов, затверджених постановою КМУ № 256 від 30.03.2016 р.».

Важливим напрямком державної підтримки реалізації ефективного стратегічного управління в будівельній галузі виступає участь органів місцевого самоврядування, державних органів у державно-приватному партнерстві, яке з боку держави гарантує платоспроможність, надійність, повернення попередньої оплати перед покупцями, а з боку підприємницької інтегрованої структури з вертикальним управлінням – дотримання соціальних гарантій перед державою щодо збереження робочих місць громадянам.

Державно-приватне партнерство може бути реалізовано на прикладі впровадження західного досвіду щодо використання стратегії коопетиції (стратегії розвитку організованого інституційного багаторівневого господарства, керованого із застосуванням ринкових методів). Умови державно-приватного партнерства можуть передбачати укладання відповідних домовленостей щодо кожного будівельного проекту, але суб'єкти будівельної галузі повинні, на нашу думку, мати зручний та легкий доступ до взаємодії з можливим партнером з державного сектору. Вказане сприятиме розвитку будівельної галузі (збільшення будівництва житлової, нежитлової інфраструктури, інженерної інфраструктури на національному, міжнародних ринках), дасть змогу підтримувати соціальний добробут населення відповідних територій за рахунок стабільного працевлаштування та зайнятості в зазначеній сфері.

Висновки. В дослідженні здійснено розкриття та обґрунтування основних напрямів державної підтримки стратегій розвитку будівельної галузі України. Серед вказаних напрямків виділено, зокрема:

- пропозиція усунення невідповідності нормативно-правового забезпечення граничних норм акустичних впливів від здійснення будівельних робіт (реконструкції, будівельні роботи) в межах існуючих житлових територій більшості категорій, наведених в у визначенні Мінрегіону та МОЗу, для нівелювання корупційних, інвестиційних ризиків в будівельній галузі України;

- обґрунтування напрямків вирішення проблем нормативно-правового забезпечення адаптації стратегії створення та впровадження енергоефективних технологій та обладнання щодо самостійного контролю теплопостачання на рівні споживачів в Україні. Доведено, що впровадження зазначеного заходу сприятиме розвитку будівельної галузі країни, впливатиме на ріст енергоефективності;

- потребу розвитку державно-приватного партнерства, яке з боку держави гарантує платоспроможність, надійність, повернення попередньої оплати перед покупцями, а з боку підприємницької інтегрованої структури з вертикальним управлінням – дотримання соціальних гарантій перед державою щодо збереження робочих місць громадянам. Вказано, що зазначена пропозиція може бути впроваджена в умовах використання стратегії коопетиції (стратегії розвитку організованого інституційного багаторівневого господарства, керованого із застосуванням ринкових методів).

Література:

1. Державні будівельні норми України В.1.1-31:2013 «Захист територій, будинків і споруд від шуму», затверджені Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 27.12.2013 № 630. URL : <http://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/building/tech-reg/normuvannia/derzhavni-ta-galuzevi-budivelni-normi/derzhavni-ta-galuzevi-budivelni-normi-2/>.

2. Державні санітарні норми допустимих рівнів шуму в приміщеннях житлових та громадських будинків і на території житлової забудови, затверджені Наказом Міністерства охорони здоров'я України 22.02.2019 № 463. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0281-19>.

3. Про житлово-комунальні послуги : Закон України від 9 листопада 2017 року № 2189-VIII, редакція від 07.06.2018 підстава № 2454-VIII URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2189-19>.

4. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з будівництва об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми та значними наслідками, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 30 березня 2016 р. № 256. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0982-19>.

5. Про затвердження Порядку відключення споживачів від систем централізованого опалення та постачання гарячої води : наказ Міністерства розвитку громад та територій України №169 від 26 липня 2019 року». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0982-19>.

References.

1. State Building Regulations of Ukraine В.1.1-31:2013 (2020) «Protection of Territories, Buildings and Structures from Noise», approved by the Order of the Ministry of Regional Development, Construction and Housing and Communal Services of Ukraine, retrieved from : <http://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/building/tech-reg/normuvannia/derzhavni-ta-galuzevi-budivelni-normi/derzhavni-ta-galuzevi-budivelni-normi-2/>.

2. State sanitary norms of permissible noise levels in the premises of residential and public buildings and in the territory of housing development (2019), approved by the Order of the Ministry of Health of Ukraine, retrieved from : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0281-19>.

3. The Verkhovna Rada of Ukraine (2017), The Law of Ukraine “On Housing and Communal Services”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2189-19>.

4. Licensing conditions for conducting business activities for the construction of objects that by the class of consequences (responsibility) belong to objects with medium and significant consequences (2016), approved by the resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, retrieved from : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0982-19>.

5. Order of the Ministry of Communities and Territories of Ukraine (2019) “On approval of the Procedure for disconnection of consumers from district heating systems and hot water supply”, retrieved from : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0982-19>.

Стаття надійшла до редакції 25.01.2020 р.